

**ZAKŁAD UBEZPIECZE SPOŁECZNYCH
DEPARTAMENT STATYSTYKI**

**Płatnicy składek na ubezpieczenie wypadkowe,
którzy za 2009 rok
złożyli Informację ZUS IWA**

Warszawa, 2010

Opracowała :
Ewa Karczewicz

Akceptowała:
Hanna Markowska
Wicedyrektor Departamentu
Statystyki

W obecnym systemie ubezpieczeń społecznych wyodrębniono ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, nakładając na pracodawców obowiązek opłacania składek na to ubezpieczenie i wprowadzając jednocześnie zróżnicowanie stopy procentowej tych składek.

Zasady różnicowania stopy procentowej składek na ubezpieczenie wypadkowe w zależności od poziomu zagrożenia wypadkami przy pracy i chorobami zawodowymi określa ustawa o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. nr 199 z 2002r., poz. 1673 z późn. zm.) oraz wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożenia zawodowych i ich skutków (Dz. U.nr 200 z 2002r., poz. 1692 z późn. zm.).

Zgodnie z przywołanymi wyżej uregulowaniami prawnymi, płatnicy składek na ubezpieczenie wypadkowe zostali podzieleni na dwie grupy:

- zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego niewiele niż 9 ubezpieczonych,
- zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych.

W przypadku płatników zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego niewiele niż 9 ubezpieczonych, stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe wynosi 50% najwyższej stopy procentowej dla grup działalności ustalonej na dany rok składkowy.

Płatnikom składek zgłaszającym do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych, wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe ustala Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W celu ustalenia przez ZUS stopy procentowej składki wykorzystuje się składane przez tych płatników trzy kolejne „Informacje o danych do ustalenia składki na ubezpieczenie wypadkowe ZUS IWA”. Dokument ten zawiera, między innymi, dane do ustalenia kategorii ryzyka dla płatnika składek, tj. rodzaj działalności według PKD, liczbę poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem, które miały miejsce w roku, za który składana jest Informacja ZUS IWA, liczbę poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich, liczbę zatrudnionych w warunkach zagrożenia.

Każda z powyższych informacji o wypadkowości - z trzech, kolejnych lat - jest brana pod uwagę w algorytmie wyliczającym cztery kategorie ryzyka i w dalszej kolejności przy ustalaniu stopy procentowej składki. Natomiast do ustalenia grupy działalności brany jest pod uwagę rodzaj działalności wg PKD wykazany przez płatnika w składanej jako ostatniej Informacji ZUS IWA.

Informację ZUS IWA, za dany rok kalendarzowy, zobowiązani są przekazywać płatnicy, którzy spełniają następujące warunki:

- byli zgłoszeni nieprzerwanie w ZUS jako płatnicy składek na ubezpieczenie wypadkowe od dnia 1 stycznia do 31 grudnia roku, za który składana jest informacja i co najmniej jeden dzień w styczniu następnego roku,
- w roku, za który składana jest Informacja zgłaszali do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych,
- byli wpisani do rejestru REGON w dniu 31 grudnia roku, za który jest składana Informacja ZUS IWA.

Ponadto – w pewnych sytuacjach, płatnicy zgłaszający co najmniej 10 ubezpieczonych samodzielnie ustalają stop procentowy składki na ubezpieczenie wypadkowe, tj. poprzez odczytanie w załączniku do *Rozporządzenia* na podstawie dwóch pierwszych cyfr kodu rodzaju działalności wg PKD do której płatnik został zakwalifikowany właściwej stopy procentowej składki. Dotyczy to płatników składek podlegających wpisowi do rejestru REGON, którzy nie byli zobowiązani do przekazania Informacji ZUS IWA za trzy kolejne, ostatnie lata kalendarzowe. Zasada ta ma również zastosowanie do płatników, którzy rejestrują się po raz pierwszy w ZUS, a którzy w poprzednim roku kalendarzowym nie byli płatnikami składek na ubezpieczenie wypadkowe, lub byli skreśleni z krajowego rejestru podmiotów REGON na dzień 31 grudnia poprzedniego roku.

Na dzień 30 kwietnia 2010r. Informację ZUS IWA za 2009r. o danych do ustalenia składki na ubezpieczenie wypadkowe zgłosiło 163,4 tys. płatników. I ta grupa płatników będzie podlegała analizie w niniejszym opracowaniu.

Źródłem danych prezentowanych w tabelach opracowania jest System Wspomagania Analiz Statystycznych 9A.

Tabela 1. Płatnicy składek, którzy zgłoszyli Informację ZUS IWA za dany rok

Rok kalendarzowy	2008	2009
liczba płatników składek na ubezpieczenie wypadkowe (w tys.)	161,8	163,4

Z roku na rok rośnie liczba płatników, którym ZUS ustala wysoko stopy procentowej składki. Na rok składkowy od 1 kwietnia 2010r. do 31 marca 2011r. ZUS ustalił wysoko stopy procentowej składki dla 133,0 tys. płatników, tj. dla 4,8% płatników więcej niż za poprzedni rok składkowy. Udział płatników składających po raz trzeci Informację ZUS IWA wahał się w latach 2009 – 2010 od 78,4% do 81,4% ogólnej liczby płatników, którzy złożyli tę Informację.

Tabela 2. Płatnicy, którym ZUS ustalił wysoko stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe na dany rok składkowy

Rok składkowy	2009/2010	2010/2011
liczba płatników składek na ubezpieczenie wypadkowe (w tys.)	126,9	133,0

Jak wcześniej wspomniano, od 1 kwietnia 2010r. rozpoczął się nowy okres składkowy ubezpieczenia wypadkowego. W związku z przejściem na Polską Klasyfikację Działalności 2007 zaczęły obowiązywać w tym okresie zmodyfikowane grupy działalności wraz z przypisanymi do nich, ustalonymi przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w przywołanym w niej *Rozporządzeniu*, tzw. kategoriami ryzyka wraz ze stopami procentowymi składki (załącznik do opracowania nr 1).

Zmiana PKD 2004 na PKD 2007 pociągnęła za sobą zmiany w *Rozporządzeniu* polegające na zwiększeniu liczby grup działalności. W porównaniu z poprzednim okresem składkowym, tj. od 1 kwietnia 2009r. do 31 marca 2010r., liczba grup działalności zwiększyła się z 29 do 64. Zmiana ta spowodowana była tym, że wysokość składki na ubezpieczenie wypadkowe ustalona dla płatników na podstawie podziału na 29 grup działalności nie zawsze była adekwatna do ryzyka zawodowego, jakie wiąże się z pracą określonego rodzaju działalności. Dla niektórych płatników oznacza to zmianę stopy procentowej składki i ustalonej za jej pomocą składki na ubezpieczenie wypadkowe.

Najwyższa stopa procentowa składki ustalona na okres od 1 kwietnia 2010 do 31 marca 2011r. wynosi 3,33%. Oznacza to, że dla płatników zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych stopa procentowa składki, liczona jako 50% najwyższej spośród stop procentowych ustalonych dla poszczególnych grup działalności, wynosi 1,67%.

Szczegółowe dane na temat liczby płatników, którzy w 2010 r. złożyli w ZUS Informację ZUS IWA z danymi za 2009 rok oraz liczbę płatników, którzy złożyli Informację ZUS IWA za trzy kolejne lata, według grup działalności zgodnie z PKD 2007 zawiera tabela 3.

Jak wynika z poniższego zestawienia, najliczniejszą grupą płatników, którzy złożyli Informację ZUS IWA za trzy kolejne lata i którym ZUS ustalił stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe stanowili płatnicy prowadzący działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego – 21,3% płatników, w handlu hurtowym i detalicznym – 18,5%, w edukacji – 16,2%.

Tabela 3. Płatnicy składek, którzy za 2009 rok złożyli Informację ZUS IWA według sekcji PKD

Sekcje PKD	Ogółem		w tym:	
			płatnicy, którzy złożyli Informację ZUS IWA za trzy kolejne lata	
	liczba w tys.	w odsetkach	liczba w tys.	w odsetkach
Ogółem	163,4	100,0	133,0	100,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3,3	2,0	2,8	2,1
Górnictwo i wydobywanie	0,4	0,3	0,3	0,3
Przetwórstwo przemysłowe	33,3	20,4	28,3	21,3
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz	0,6	0,4	0,6	0,4
Dostawa wody, gospodarowanie ciekami i odpadami	2,2	1,4	1,9	1,4
Budownictwo	16,5	10,1	11,8	8,9
Handel hurtowy i detaliczny	32,1	19,7	24,6	18,5
Transport i gospodarka magazynowa	6,8	4,1	5,0	3,8
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	5,4	3,3	3,9	2,9
Informacja i komunikacja	2,4	1,4	1,8	1,3

Tabela 3. Płatnicy składek, którzy za 2009 rok złożyli Informację ZUS IWA
według sekcji PKD (dok.)

Sekcje PKD	Ogółem		w tym:	
			płatnicy, którzy złożyli Informację ZUS IWA za trzy kolejne lata	
	liczba w tys.	w odsetkach	liczba w tys.	w odsetkach
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1,7	1,0	1,4	1,0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3,0	1,8	2,6	1,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6,2	3,8	4,5	3,4
Działalność w zakresie usług administrowania	3,8	2,3	2,8	2,1
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	6,1	3,7	5,8	4,4
Edukacja	23,8	14,6	21,5	16,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	8,3	5,1	7,3	5,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3,3	2,0	2,8	2,1
Pozostała działalność usługowa	3,7	2,3	2,9	2,2
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0,0	0,0	0,0	0,0
nieustalona sekcja gospodarki narodowej	0,5	0,3	0,4	0,3

Jak wcześniej wspomniano, w *Rozporządzeniu* do grup działalności przypisane są kategorie ryzyka wraz ze stopniem procentowym składki. Natomiast dla poszczególnych płatników kategorii ryzyka ustala ZUS.

Kategoria ryzyka ustalana jest przez ZUS dla poszczególnych płatników na podstawie danych wykazanych w Informacjach ZUS IWA za trzy kolejne, ostatnie lata kalendarzowe, w oparciu o cztery kategorie ryzyka odpowiadające:

- wskaźnikowi poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem,
- wskaźnikowi poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich,
- wskaźnikowi zatrudnionych w warunkach zagrożenia.

Tabela 4. Dane do ustalenia kategorii ryzyka przekazane przez płatników składek na ubezpieczenie wypadkowe w Informacji ZUS IWA ¹⁾

Wyszczególnienie	2008	2009
Poszkodowani w wypadkach przy pracy ogółem	158 784	106 042
Poszkodowani w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich	1 194	1 092
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	337 774	298 311

1) dane za 2008 r. wg stanu na dzień 30 kwietnia 2009r. i za 2009r. wg stanu na dzień 30 kwietnia 2010r.

Za 2009 rok płatnicy składek wykazali w Informacji ZUS IWA liczbę 106,0 tys. poszkodowanych w wypadkach przy pracy, w tym 1,1 tys. poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich oraz 298,3 tys. osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia w razie przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

W 2009r., w porównaniu do 2008r., wykazano w tych kategoriach, odpowiednio mniej o 33,2% , 8,5% i 11,7% ubezpieczonych.

Rozpatrując zróżnicowanie terytorialne można zauważyć, że największe liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy wykazali płatnicy z województwa mazowieckiego, łódzkiego, wielkopolskiego i dolnośląskiego. Największe liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich wykazali płatnicy z województwa łódzkiego i mazowieckiego. Najwięcej zatrudnionych w warunkach zagrożenia zgłosili płatnicy z województwa łódzkiego, wielkopolskiego i dolnośląskiego.

Tabela 5. Dane do ustalenia kategorii ryzyka przekazane przez płatników składek na ubezpieczenie wypadkowe w Informacji ZUS IWA, według województw

Województwo	Poszkodowani w wypadkach przy pracy ogółem		Poszkodowani w wypadkach przy pracy miertelnych i ciężkich		Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
OGÓŁEM	158 784	106 042	1 194	1 092	337 774	298 311
Dolnośląskie	10382	9555	86	94	28 836	27 331
Kujawsko-pomorskie	6145	5567	62	44	14 661	12 461
Lubelskie	4949	4055	38	41	16 681	14 980
Lubuskie	2906	2717	37	31	8 517	6 835
Łódzkie	6073	5402	47	39	10 852	8 567
Małopolskie	6654	6058	70	75	17 656	14 502
Mazowieckie	58884	17369	194	156	28 804	23 385
Opolskie	2386	2203	39	27	8 992	8 813
Podkarpackie	4228	3772	38	60	17 169	13 945
Podlaskie	2176	2095	27	21	2 793	2 117
Pomorskie	7219	6756	64	54	19 752	16 646
Śląskie	13895	14003	171	183	68 498	66 869
Świętokrzyskie	2384	2136	30	31	8 671	7 919
Warmińsko-mazurskie	3982	2974	46	30	9 010	5 802
Wielkopolskie	13199	12306	108	90	35 499	33 486
Zachodniopomorskie	4755	4251	44	43	15 845	12 433
nieustalone województwo	8567	4823	93	73	25 538	22 220

Najwięcej poszkodowanych w wypadkach przy pracy zgłosili płatnicy prowadzący działalność w przetwórstwie przemysłowym – 35% zgłoszonych poszkodowanych, w handlu – 18,5%, w budownictwie 9,2%. Największa miertelność oraz liczba wypadków ciężkich wystąpiła w przetwórstwie przemysłowym – 31,1% zgłoszeń oraz w budownictwie – 21,7%.

W warunkach zagrożenia zatrudnionych było w przetwórstwie przemysłowym – 55,1% zgłoszonych przez płatników, w górnictwie – 17,6% oraz w budownictwie – 8,6%.

Tabela 6. Poszkodowani w wypadkach przy pracy oraz zatrudnieni w warunkach zagrożenia zgłoszeni przez płatników w Informacji ZUS IWA za 2009r. według sekcji PKD

Sekcje PKD	Poszkodowani w wypadkach przy pracy ogółem	Poszkodowani w wypadkach przy pracy mierzalnych i ci kich	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia
Ogółem	106 042	1 092	298 311
Rolnictwo, le nictwo, łowiectwo i rybactwo	1 796	27	3 303
Górnictwo i wydobywanie	3 297	88	52 540
Przetwórstwo przemysłowe	37 101	340	164355
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energii elektryczn , gaz	1 063	27	5 923
Dostawa wody, gospodarowanie ciekami i odpadami	2 325	26	5 162
Budownictwo	9 769	237	25 546
Handel hurtowy i detaliczny	12 822	90	7 231
Transport i gospodarka magazynowa	6 293	60	9 550
Działalno zwi zana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1 249	7	213
Informacja i komunikacja	700	3	560
Działalno finansowa i ubezpieczeniowa	1 065	11	110
Działalno zwi zana z obsług rynku nieruchomości	1 376	11	629
Działalno profesjonalna, naukowa i techniczna	1 503	20	2 097

Tabela 6. Poszkodowani w wypadkach przy pracy oraz zatrudnieni w warunkach zagrożenia zgłoszeni przez płatników w Informacji ZUS IWA za 2009r. według sekcji PKD (dok.)

Sekcje PKD	Poszkodowani w wypadkach przy pracy ogółem	Poszkodowani w wypadkach przy pracy miertelnych i ciężkich	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia
Działalność w zakresie usług administrowania	3 834	29	1 897
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	5 177	30	3 854
Edukacja	5 984	30	5 135
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	8 703	43	8 422
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1 232	7	1 080
Pozostała działalność usługowa	584	6	258
Organizacje i zespoły eksterytorialne	3	0	0
nieustalona sekcja gospodarki narodowej	166	0	446

Rozpatrując, uzyskane na podstawie Informacji ZUS IWA, liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy oraz zatrudnionych w warunkach zagrożenia, w przeliczeniu na 1 000 ubezpieczonych zgłoszonych przez płatników do ubezpieczenia wypadkowego na dokumencie ZUS IWA w poszczególnych grupach działalności, stwierdza się, że najwięcej poszkodowanych w wypadkach przy pracy odnotowano m.in. w budownictwie (19,811), w grupie działalności związanej z dostawą wody, gospodarowaniem ciekami (19,236) oraz w górnictwie (18,159). Najwyższy wskaźnik wystąpienia wypadków miertelnych i ciężkich odnotowano w górnictwie (0,485) i w budownictwie (0,481). Prawie 9 – krotnie wyższy wskaźnik od wskaźnika ogółem (32,237) dla wszystkich płatników zgłaszających zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano w górnictwie (289,373).

Rys. 1 Poszkodowani w wypadkach przy pracy zgłoszeni przez płatników w Informacji ZUS IWA za rok 2009 według sekcji PKD

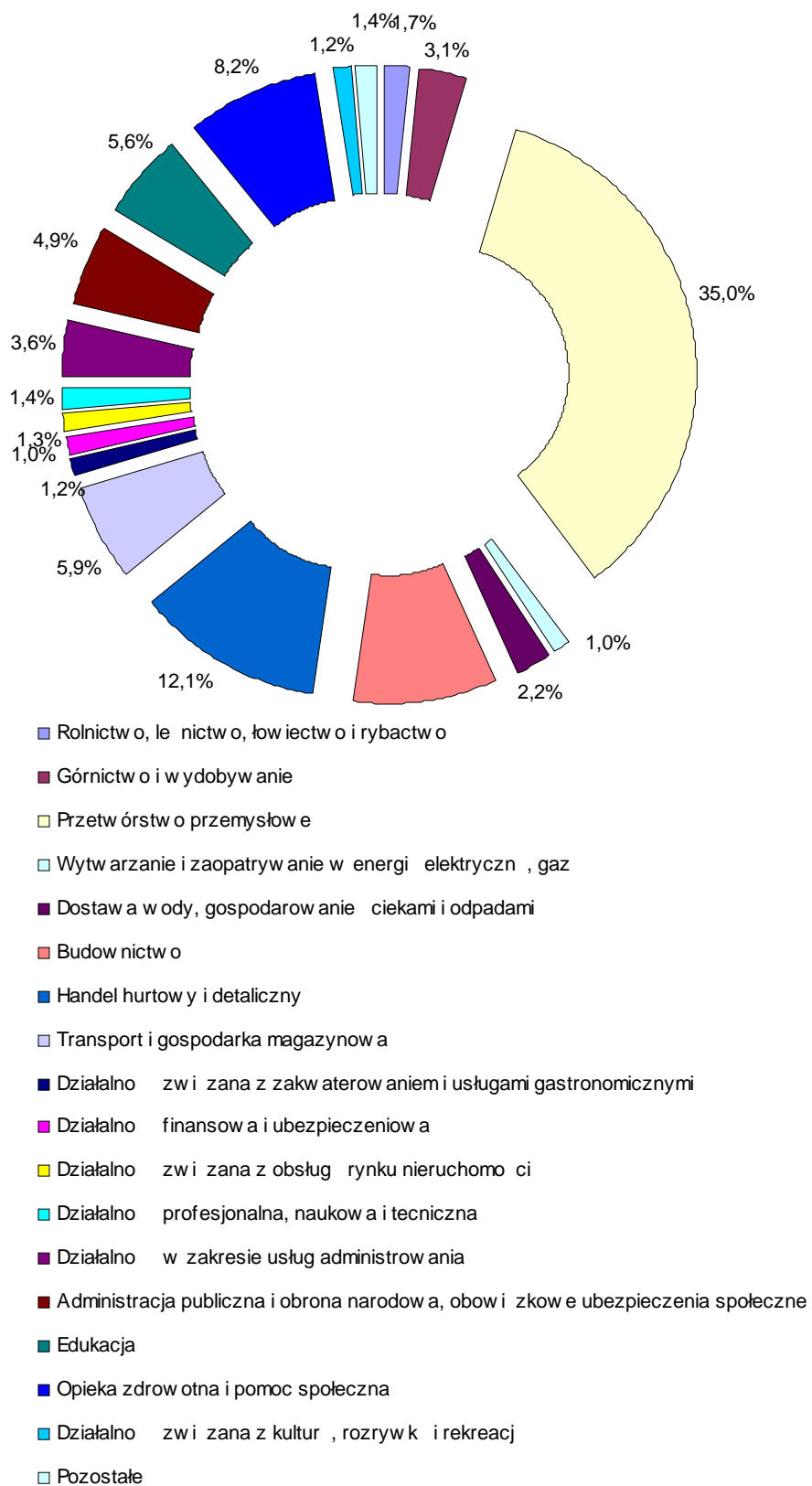

Tabela 7. Poszkodowani w wypadkach przy pracy oraz zatrudnieni w warunkach zagrożenia w przeliczeniu na 1 000 ubezpieczonych podanych przez płatników składek do ubezpieczenia wypadkowego, zgłoszonych w Informacji ZUS IWA za 2009r., według sekcji PKD

Sekcje PKD	Poszkodowani w wypadkach przy pracy ogółem	Poszkodowani w wypadkach przy pracy mierzalnych i ci kich	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia
Ogółem	11,460	0,118	32,237
Rolnictwo, le nictwo, łowiectwo i rybactwo	17,980	0,270	33,066
Górnictwo i wydobywanie	18,159	0,485	289,373
Przetwórstwo przemysłowe	16,720	0,153	74,067
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energii elektryczn , gaz	7,675	0,195	42,765
Dostawa wody, gospodarowanie ciekami i odpadami	19,236	0,215	42,708
Budownictwo	19,811	0,481	51,806
Handel hurtowy i detaliczny	10,975	0,077	6,189
Transport i gospodarka magazynowa	13,649	0,130	20,713
Działalno zwi zana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9,044	0,051	1,542
Informacja i komunikacja	4,101	0,018	3,281
Działalno finansowa i ubezpieczeniowa	3,781	0,039	0,391
Działalno zwi zana z obsług rynku nieruchomości	10,997	0,088	5,027
Działalno profesjonalna, naukowa i techniczna	5,715	0,076	7,973
Działalno w zakresie usług administrowania	9,551	0,072	4,726

Rys. 2 Poszkodowani w wypadkach przy pracy w przeliczeniu na 1000 ubezpieczonych podanych przez płatników składek do ubezpieczenia wypadkowego, zgłoszonych w Informacji ZUS IWA za 2009 r., według sekcji PKD

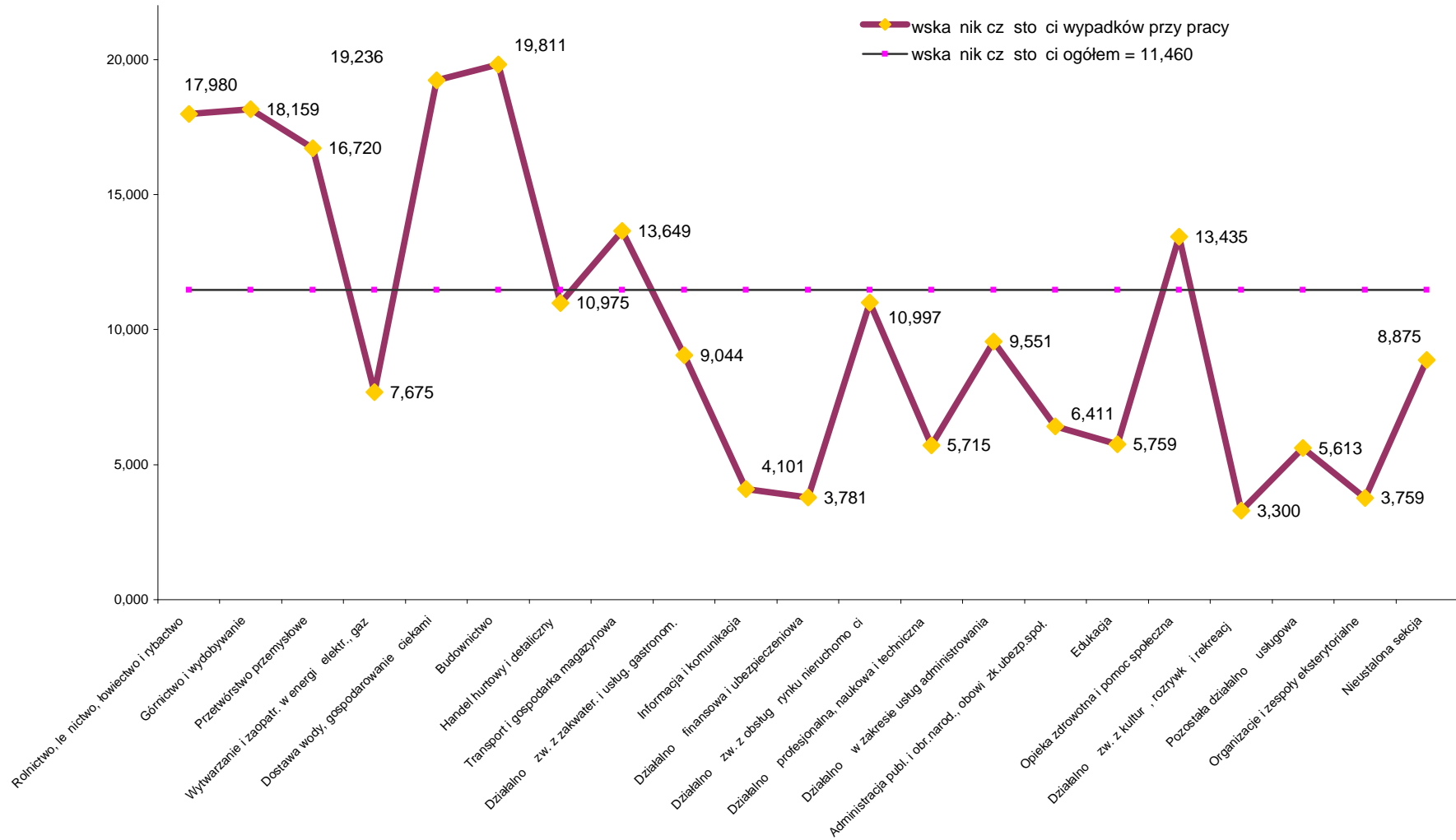

Tabela 7. Poszkodowani w wypadkach przy pracy oraz zatrudnieni w warunkach zagrożenia w przeliczeniu na 1 000 ubezpieczonych podanych przez płatników składek do ubezpieczenia wypadkowego, zgłoszonych w Informacji ZUS IWA za 2009r., według sekcji PKD (dok.)

Sekcje PKD	Poszkodowani w wypadkach przy pracy ogółem	Poszkodowani w wypadkach przy pracy mierzalnych i ci kich	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	6,411	0,037	4,773
Edukacja	5,759	0,029	4,942
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13,435	0,066	13,001
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3,300	0,019	2,893
Pozostała działalność usługowa	5,613	0,058	2,480
Organizacje i zespoły eksterytorialne	3,759	0,000	0,000
nieustalona sekcja gospodarki narodowej	8,875	0,000	23,845

Sposób wyliczenia kategorii ryzyka określa § 4 *Rozporządzenia*, natomiast sposób ustalania kategorii ryzyka dla płatników składek określa § 5. (Załącznik nr 2 do opracowania).

Drugim elementem, obok kategorii ryzyka, wpływającym na stop procentowy składki na ubezpieczenie wypadkowe, tj. na jej obniżenie lub podwyższenie, ustalonym dla poszczególnych płatników w ramach grup działalności, jest tzw. wskaźnik korygujący.

Wskaźnik korygujący jest ustalany indywidualnie dla każdego płatnika składek na podstawie różnic między kategorią ryzyka określoną w *Rozporządzeniu* dla grupy działalności, do której płatnik należy, a kategorią ryzyka ustaloną przez ZUS dla danego płatnika na podstawie złożonych przez niego informacji o wypadkowości za trzy kolejne, ostatnie lata kalendarzowe.

Od 1 kwietnia 2009r. obowiązują 11 wskaźników korygujących (do 31 marca 2009r. obowiązywało 5 wskaźników). Rozpiętość wskaźnika korygującego do 31 marca 2009r.

wynosiła od 0,8 do 1,2, a od 1 kwietnia 2009r. od 0,5 do 1,5 i obowiązuje nadal w omawianym okresie tj. od 1 kwietnia 2010r.

Tabela 8. Płatnicy składek, którym ZUS ustalił wskaźnik korygujący na rok składkowy od 1 kwietnia 2010r. do 31 marca 2011r. ¹⁾

Wysokość wskaźnika korygującego	Rok składkowy 2010/2011	
	liczba płatników	w odsetkach
Ogółem	133 009	100,0
0,50	12 767	9,6
0,60	5 710	4,3
0,70	34 192	25,7
0,80	10 466	7,9
0,90	30 520	22,9
1,00	27 798	20,9
1,10	3 432	2,6
1,20	2 914	2,2
1,30	1 147	0,9
1,40	1 120	0,8
1,50	2 943	2,2

¹⁾ Liczba płatników wg stanu na dzień 30 kwietnia 2010r.

Przykładowo, w 2010r. ZUS ustalił wskaźnik korygujący na poziomie 0,7 dla 34,2 tys. płatników - stanowili oni 25,7% płatników, którym ZUS ustalił wskaźnik. Oznacza to, że zgodnie z *Rozporządzeniem* dla tych płatników kategoria ryzyka była niższa o 4 kategorie od kategorii ryzyka ustalonej dla grupy działalności, do której należał płatnik ze względu na rodzaj wykonywanej działalności, co skutkowało obniżeniem stopy procentowej składki. Drugą pod względem liczebności grupę, stanowiącą 22,9%, byli płatnicy z ustalonym wskaźnikiem na poziomie 0,9. Dla nich, zgodnie z *Rozporządzeniem*, kategoria ryzyka była niższa o 2 kategorie ryzyka ustalonej dla grupy działalności, czego wynikiem było również obniżenie stopy procentowej składki. Na tym samym poziomie ustalono wskaźnik dla 20,9% płatników.

Wysokości dopuszczalnych wartości indywidualnego wskaźnika korygującego obowiązuje od 1 kwietnia 2009r. zawiera Załącznik nr 3.

Rys. 3 Płatnicy składek, którym ZUS ustalił wskaźnik korygujący na rok składkowy od 1 kwietnia 2010 r. do 31 marca 2011 r.

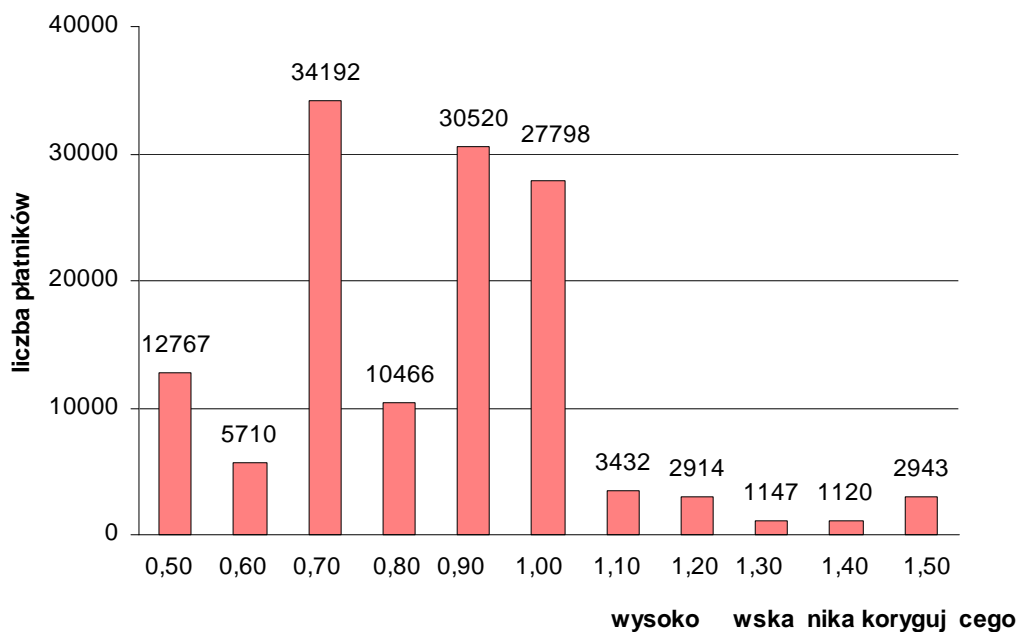

Tabela 9. Płatnicy składek na ubezpieczenie wypadkowe, którym ZUS ustalił wskaźnik korygujący na podstawie Informacji ZUS IWA złożonej po raz kolejny, trzeci rok

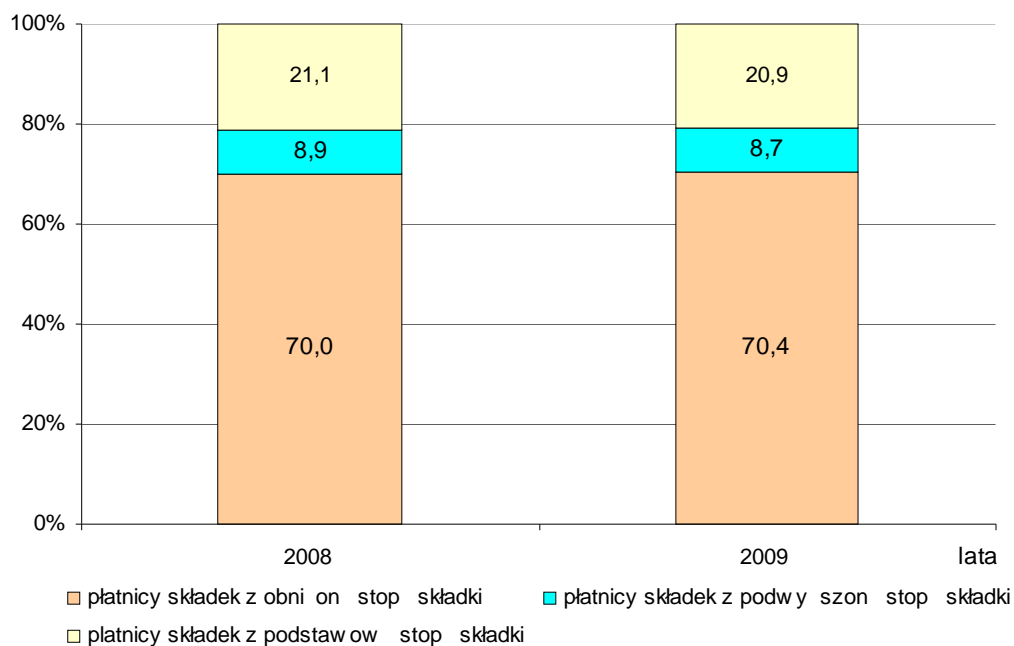
Wyszczególnienie	2008	2009
Płatnicy składek na ubezpieczenie wypadkowe - ogółem	126 945	133 009
którym:		
obniżono stopę składki	88 898	93 655
podwyższono stopę składki	11 231	11 556
utrzymano podstawową stopę składki	26 816	27 798

Tabela 10. Struktura płatników składek na ubezpieczenie wypadkowe, którym ZUS ustalił wskaźnik korygujący na podstawie Informacji ZUS IWA złożonej po raz kolejny, trzeci rok

Wyszczególnienie	2008	2009
	w odsetkach	
Płatnicy składek na ubezpieczenie wypadkowe - ogółem	100,0	100,0
którym:		
obniżono stopę składki	70,0	70,4
podwyższono stopę składki	8,9	8,7
utrzymano podstawową stopę składki	21,1	20,9

Stop procentowy składki na ubezpieczenie wypadkowe obniżono w przypadku 70,4% płatników, podwyższono - 8,7%.

Rys. 4 Struktura płatników składek na ubezpieczenie wypadkowe, którym ZUS ustalił wskaźnik korygujący na podstawie Informacji ZUS IWA złożonej po raz kolejny, trzeci rok

W porównaniu do poprzedniego roku, wzrosła o 4,8% liczba płatników, którym ZUS ustalił wskaźnik korygujący. Struktura płatników, którym podwyższono/obniżono lub utrzymano stop procentowy składki w 2010r. w porównaniu z 2009r. uległa tylko nieznacznym zmianom. Generalnie zauważa się wzrost udziału płatników (o 0,4 punktu procentowego), którym stop składki obniżono.

Przeciętna stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe na jednego płatnika, ustalona dla płatników, którzy zgłoszyli za 2008 rok (trzeci kolejny raz) Informację ZUS IWA wyniosła 1,23%; za 2009 rok – 1,21% (wyliczona jako średnia ważona liczb płatników).

Ustalona dla danego płatnika stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązuje przy wyliczaniu należnych składek za wszystkich ubezpieczonych, zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego przez tego płatnika.

Strukturę płatników według liczby ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego za 2009r. przedstawia tabela 11.

Tabela 11. Ubezpieczeni wykazani w Informacji ZUS IWA za 2009r. przez płatników do ubezpieczenia wypadkowego, którym ZUS ustalił stop procentowy składki

Ubezpieczeni wykazani do ubezpieczenia wypadkowego	Płatnicy składek		Ubezpieczeni wykazani przez płatnika w Informacji ZUS IWA do ubezpieczenia wypadkowego	
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach
OGÓŁEM	133 009	100,0	9 253 580	100,0
10-20	56 455	42,4	834 868	9,0
21-25	13 961	10,5	319 126	3,4
26-50	29 635	22,3	1 063 495	11,5
51-100	18 548	14,0	1 297 024	14,0
101-200	8 000	6,0	1 104 194	11,9
201-300	2 472	1,9	598 702	6,5
301-400	1 161	0,9	402 675	4,4

Tabela 11. Ubezpieczeni wykazani w Informacji ZUS IWA za 2009r. przez płatników do ubezpieczenia wypadkowego, którym ZUS ustalił stop procentow składki (dok.)

Ubezpieczeni wykazani do ubezpieczenia wypadkowego	Płatnicy składek		Ubezpieczeni wykazani przez płatnika w Informacji ZUS IWA do ubezpieczenia wypadkowego	
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach
401-500	701	0,5	313 610	3,4
501-600	422	0,3	230 884	2,5
601-700	324	0,2	209 824	2,3
701-800	247	0,2	185 166	2,0
801-900	139	0,1	117 657	1,3
901-1000	140	0,1	132 108	1,4
1001 i więcej	804	0,6	2 444 247	26,4

Mechanizm różnicowania składki na ubezpieczenie wypadkowe ma na celu zachęcenie pracodawców do poprawy warunków pracy oraz dbanie o bezpieczeństwo pracowników. Zasada jest taka – im więcej wypadków, tym składka jest wyższa. W zależności bowiem od stwierdzonej u płatnika liczby wypadków przy pracy i osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia, wysokość stopy procentowej może być podniesiona lub obniżona.

Jak wynika z danych z Informacji ZUS IWA zgłoszonych przez płatników za 2009 rok (tj. przekazali tę Informację za kolejny trzeci rok kalendarzowy), w porównaniu z danymi za 2008r., spadła znacząco liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy. Przeciwnie stopa procentowa składki na ubezpieczenie społeczne na jednego płatnika, również uległa nieznacznemu obniżeniu.

Jednakże, z uwagi na wprowadzenie, począwszy od 2009r., klasyfikacji PKD 2007, która to spowodowała w przypadku niektórych płatników zmianę stopy procentowej składki niezależnie od liczby zgłoszonych poszkodowanych w wypadkach przy pracy, niemożliwa jest prawidłowa ocena wpływu mechanizmu różnicowania składki na ubezpieczenie wypadkowe na działania płatników zapobiegające wypadkom.

Załącznik nr 1

Dz.U.2002.200.1692 z późn. zm.

rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r.

Różnicowanie stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków.

GRUPY DZIAŁALNOŚCI, KATEGORIE RYZYKA I STOPY PROCENTOWE SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE WYPADKOWE DLA GRUP DZIAŁALNOŚCI

Lp.	Grupy działalności	Kod PKD*	Kategorie ryzyka	Stopy procentowe składki (%)
1	2	3	4	5
1	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włącznie z działalnością usługową	A-01	9	2,53
2	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	A-02	9	2,53
3	Rybnictwo	A-03	6	1,73
4	Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	B-05	12	3,33
5	Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego	B-06	12	3,33
6	Górnictwo rud metali	B-07	12	3,33
7	Pozostałe górnictwo i wydobywanie	B-08	12	3,33
8	Działalność usługowa wspomagająca górnictwo i wydobywanie	B-09	12	3,33
9	Produkcja artykułów spożywczych	C-10	6	1,73
10	Produkcja napojów	C-11	6	1,73
11	Produkcja wyrobów tytoniowych	C-12	6	1,73
12	Produkcja wyrobów tekstylnych	C-13	4	1,20
13	Produkcja odzieży	C-14	4	1,20
14	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych	C-15	4	1,20
15	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	C-16	10	2,80
16	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	C-17	5	1,47
17	Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	C-18	5	1,47
18	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	C-19	5	1,47
19	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	C-20	6	1,73
20	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	C-21	6	1,73
21	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	C-22	7	2,00
22	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	C-23	8	2,26
23	Produkcja metali	C-24	9	2,53
24	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	C-25	9	2,53
25	Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	C-26	5	1,47
26	Produkcja urządzeń elektrycznych	C-27	5	1,47
27	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	C-28	7	2,00
28	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	C-29	8	2,26
29	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	C-30	8	2,26
30	Produkcja mebli	C-31	7	2,00
31	Pozostała produkcja wyrobów	C-32	7	2,00

Lp.	Grupy działalności	Kod PKD*	Kategorie ryzyka	Stopy procentowe składki (%)
1	2	3	4	5
32	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	C-33	5	1,47
33	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	D-35	6	1,73
34	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	E-36	6	1,73
35	Odprowadzanie i oczyszczanie cieków	E-37	5	1,47
36	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	E-38	5	1,47
37	Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami	E-39	5	1,47
38	Roboty budowlane związane z wznoszeniem budynków	F-41	7	2,00
39	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	F-42	7	2,00
40	Roboty budowlane specjalistyczne	F-43	7	2,00
41	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	G-45	5	1,47
42	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	G-46	5	1,47
43	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	G-47	5	1,47
44	Transport lądowy oraz transport rurociągowy	H-49	5	1,47
45	Transport wodny	H-50	5	1,47
46	Transport lotniczy	H-51	5	1,47
47	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	H-52	5	1,47
48	Działalność pocztowa i kurierska	H-53	5	1,47
49	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	I	3	0,93
50	Informacja i komunikacja	J	5	1,47
51	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	K	2	0,67
52	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	L	4	1,20
53	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	M	3	0,93
54	Wynajem i dzierżawa	N-77	4	1,20
55	Działalność związana z zatrudnieniem	N-78	3	0,93
56	Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej	N-79	5	1,47
57	Działalność detektywistyczna i ochroniarska	N-80	5	1,47
58	Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	N-81	5	1,47
59	Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	N-82	5	1,47
60	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, organizacje i zespoły eksterytorialne	O,U	3	0,93
61	Edukacja	P	3	0,93
62	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Q	5	1,47
63	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	R	5	1,47
64	Pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	S,T	5	1,47

* Kod PKD określony w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885 oraz z 2009 r. Nr 59, poz. 489).

Dz.U.2002.200.1692 z późn. zm.

rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r.

Różnicowanie stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków.

§ 4.

§ 4. 1. Kategorie ryzyka dla grup działalności ustala się w oparciu o cztery składowe kategorie ryzyka K_1 , K_2 , K_3 , K_4 dla grup działalności, przez obliczenie średniej arytmetycznej z tych czterech składowych kategorii ryzyka według następującego wzoru:

$$K_{DX} = \frac{K_1 + K_2 + K_3 + K_4}{4}$$

gdzie znaczenie poszczególnych symboli jest następujące:

- 1) K_{DX} - kategoria ryzyka dla danej grupy działalności;
- 2) K_1 - kategoria ryzyka odpowiadająca wskaźnikowi poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem;
- 3) K_2 - kategoria ryzyka odpowiadająca wskaźnikowi poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich;
- 4) K_3 - kategoria ryzyka odpowiadająca wskaźnikowi zatrudnionych w warunkach zagrożenia, które występują w razie przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy;
- 5) K_4 - kategoria ryzyka odpowiadająca wskaźnikowi chorób zawodowych.

2. Podstaw ustalania czterech składowych kategorii ryzyka, o których mowa w ust. 1, stanowi średnie arytmetyczne wskaźniki procentowe, o których mowa w art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zwanej dalej "ustawą". Średnie arytmetyczne wskaźniki procentowe obliczane z trzech lat kalendarzowych, o których mowa w art. 30 ust. 4 ustawy.

3. Wskaźniki procentowe:

- 1) poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem oraz
 - 2) poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich
- s obliczane w przeliczeniu na umowną liczbę 1.000 pracujących i ustalane odrębnie za pełny rok kalendarzowy dla grup działalności;
- 3) zatrudnionych w warunkach zagrożenia, które występują w razie przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy oraz
 - 4) stwierdzonych chorób zawodowych
- s obliczane w przeliczeniu na umowną liczbę 1.000 zatrudnionych i ustalane odrębnie za pełny rok kalendarzowy dla grup działalności.

§ 5.

§ 5. 1. Kategorie ryzyka dla płatników składek ustala się w oparciu o cztery składowe kategorie ryzyka K_1 , K_2 i K_3 dla płatników składek, przez obliczenie średniej ważonej z tych czterech składowych kategorii ryzyka, według następującego wzoru:

$$K_{ZX} = \frac{K_1 + K_2 + 2K_3}{4}$$

gdzie znaczenie poszczególnych symboli jest następujące:

- 1) K_{ZX} - kategoria ryzyka dla danego płatnika składek;

- 2) K_1 - kategoria ryzyka odpowiadająca wskaźnikowi poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem;
- 3) K_2 - kategoria ryzyka odpowiadająca wskaźnikowi poszkodowanych w wypadkach przy pracy miertelnych i ciężkich;
- 4) K_3 - kategoria ryzyka odpowiadająca wskaźnikowi zatrudnionych w warunkach zagrożenia, które występują w razie przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

2. Podstawą ustalenia czystkowych kategorii ryzyka, o których mowa w ust. 1, stanowi średnie arytmetyczne wskaźniki czystkości, o których mowa w art. 31 ust. 3 ustawy. Średnie arytmetyczne wskaźniki czystkości obliczane z trzech kolejnych, ostatnich lat kalendarzowych.

3. Wskaźniki czystkości:

- 1) poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem (W_1),
 - 2) poszkodowanych w wypadkach przy pracy miertelnych i ciężkich (W_2),
 - 3) zatrudnionych w warunkach zagrożenia, które występują w razie przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (W_3)
- s obliczane w przeliczeniu na umowną liczbę 1.000 ubezpieczonych, w rozumieniu art. 28 ust. 3 ustawy, oraz ustalane odrębnie za pełny rok kalendarzowy dla płatników składek.

4. Wskaźniki czystkości na 1.000 ubezpieczonych W_1 , W_2 i W_3 , o których mowa w ust. 3, oblicza się dla płatników składek odpowiednio według następujących wzorów:

$$1) W_1 = \frac{P_1}{U} \times 1.000,$$

$$2) W_2 = \frac{P_2}{U} \times 1.000,$$

$$3) W_3 = \frac{P_3}{U} \times 1.000,$$

gdzie znaczenie poszczególnych symboli jest następujące:

- 1) P_1 - liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem;
- 2) P_2 - liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy miertelnych i ciężkich;
- 3) P_3 - liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia, które występują w razie przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy;
- 4) U - liczba ubezpieczonych, o których mowa w ust. 3, zaokrąglona do pełnych jednostek zgodnie z zasadami matematycznymi.

**PRZEDZIAŁY WARTO CI WSKA NIKÓW CZ STO CI STANOWI CE PODSTAW DO
USTALANIA CZ STKOWYCH KATEGORII RYZYKA WEDŁUG WSKA NIKÓW CZ STO CI
WYPADKÓW PRZY PRACY, CHORÓB ZAWODOWYCH ORAZ PRACOWNIKÓW
ZATRUDNIONYCH W WARUNKACH ZAGRO ENIA**

Kategoria ryzyka	Wskaźniki częstości (średnia z trzech lat kalendarzowych) na 1.000 osób			
	poszkodowanych w wypadkach przy pracy		zatrudnionych w warunkach zagrożenia	poszkodowanych wskutek chorób zawodowych
	ogółem	w tym: śmiertelnych i ciężkich		
30	44,3 - i więcej	1,087 - i więcej	991 - i więcej	8,31 - i więcej
29	42,7 - 44,2	1,047 - 1,086	956 - 990	8,01 - 8,30
28	41,1 - 42,6	1,007 - 1,046	921 - 955	7,71 - 8,00
27	39,5 - 41,0	0,967 - 1,006	886 - 920	7,41 - 7,70
26	37,9 - 39,4	0,927 - 0,966	851 - 885	7,11 - 7,40
25	36,3 - 37,8	0,887 - 0,926	816 - 850	6,81 - 7,10
24	34,7 - 36,2	0,847 - 0,886	781 - 815	6,51 - 6,80
23	33,1 - 34,6	0,807 - 0,846	746 - 780	6,21 - 6,50
22	31,5 - 33,0	0,767 - 0,806	711 - 745	5,91 - 6,20
21	29,9 - 31,4	0,727 - 0,766	676 - 710	5,61 - 5,90
20	28,3 - 29,8	0,687 - 0,726	641 - 675	5,31 - 5,60
19	26,7 - 28,2	0,647 - 0,686	606 - 640	5,01 - 5,30
18	25,1 - 26,6	0,607 - 0,646	571 - 605	4,71 - 5,00
17	23,5 - 25,0	0,567 - 0,606	536 - 570	4,41 - 4,70
16	21,9 - 23,4	0,527 - 0,566	501 - 535	4,11 - 4,40
15	20,3 - 21,8	0,487 - 0,526	466 - 500	3,81 - 4,10
14	18,7 - 20,2	0,447 - 0,486	431 - 465	3,51 - 3,80
13	17,1 - 18,6	0,407 - 0,446	396 - 430	3,21 - 3,50
12	15,5 - 17,0	0,367 - 0,406	361 - 395	2,91 - 3,20
11	13,9 - 15,4	0,327 - 0,366	326 - 360	2,61 - 2,90
10	12,3 - 13,8	0,287 - 0,326	291 - 325	2,31 - 2,60
9	10,7 - 12,2	0,247 - 0,286	256 - 290	2,01 - 2,30
8	9,1 - 10,6	0,207 - 0,246	221 - 255	1,71 - 2,00
7	7,5 - 9,0	0,167 - 0,206	186 - 220	1,41 - 1,70
6	5,9 - 7,4	0,127 - 0,166	151 - 185	1,11 - 1,40
5	4,3 - 5,8	0,087 - 0,126	116 - 150	0,81 - 1,10
4	2,7 - 4,2	0,047 - 0,086	81 - 115	0,51 - 0,80
3	1,4 - 2,6	0,024 - 0,046	41 - 80	0,26 - 0,50
2	0,1 - 1,3	0,001 - 0,023	1 - 40	0,01 - 0,25
1	0,0 - 0,0	0,000 - 0,000	0 - 0	0,00 - 0,00

Indywidualny wskaźnik korygujący:

- 1) 0,5 - je eli kategoria ryzyka ustalona dla płatnika składek jest ni sza o co najmniej 6 kategorii od kategorii ryzyka ustalonej dla grupy działalno ci;
- 2) 0,6 - je eli kategoria ryzyka ustalona dla płatnika składek jest ni sza o 5 kategorii od kategorii ryzyka ustalonej dla grupy działalno ci;
- 3) 0,7 - je eli kategoria ryzyka ustalona dla płatnika składek jest ni sza o 4 kategorie od kategorii ryzyka ustalonej dla grupy działalno ci;
- 4) 0,8 - je eli kategoria ryzyka ustalona dla płatnika składek jest ni sza o 3 kategorie od kategorii ryzyka ustalonej dla grupy działalno ci;
- 5) 0,9 - je eli kategoria ryzyka ustalona dla płatnika składek jest ni sza o 2 kategorie od kategorii ryzyka ustalonej dla grupy działalno ci;
- 6) 1,1 - je eli kategoria ryzyka ustalona dla płatnika składek jest wy sza o 2 kategorie od kategorii ryzyka ustalonej dla grupy działalno ci;
- 7) 1,2 - je eli kategoria ryzyka ustalona dla płatnika składek jest wy sza o 3 kategorie od kategorii ryzyka ustalonej dla grupy działalno ci;
- 8) 1,3 - je eli kategoria ryzyka ustalona dla płatnika składek jest wy sza o 4 kategorie od kategorii ryzyka ustalonej dla grupy działalno ci;
- 9) 1,4 - je eli kategoria ryzyka ustalona dla płatnika składek jest wy sza o 5 kategorii od kategorii ryzyka ustalonej dla grupy działalno ci;
- 10) 1,5 - je eli kategoria ryzyka ustalona dla płatnika składek jest wy sza o co najmniej 6 kategorii od kategorii ryzyka ustalonej dla grupy działalno ci;
- 11) 1,0 - w pozostałych przypadkach.